

opravljanje, obrekovanje, natolcvanje, krive sodbe, podpihovanje — morebiti celó preklinjevanje, nespodobno govorjenje? — kmali bodo govorili, kakor slišijo. — Mladi ptič poje, kakor sliši starega. — Kaj če biti iz njih, če vidijo, da sta gospodar in gospodinja med seboj ali pa celó oba s svojimi otroci, ali z drugimi hišnimi prebivavci v vednem prepiru in kregu, oba lena v molitvah in službi božji, eden ali drugi vdan pijanosti, krivicam ali drugim pregreham? — Nju bodo posnemali. — Mladi rak lazi, kakor stari. — Kaj če biti iz mladih ljudi, če njihovim oskerbnikom ni mar, kod hodijo, po katerih kotih se potikajo, v kake tovaršije zahajajo, s kom se pečajo zlasti ob nedeljah in četertkih, če jim ni mar, kedaj prihajajo domú? — Zgubljene ovčice so, ki nimajo pastirja, ali bodo morebiti celó pogubljeni zavoljo strašne zanikernosti svojih oskerbnikov. — Kaj če biti iz njih, če njihovi oskerbniki, gospodarji in gospodinje, ne spoznavši svojih dolžnosti, v cerkvi tičijo po več ur, domá pa se godí med tem, kar se hoče, ki hočejo spolnovati to, kar je svetovano, biti tedaj popolnoma, tega pa ne spolnujejo, kar je zapovedano, paziti z dobrim očesom na sebi izročene? — Pohujšani in sprideni bodo postali (če že niso), in naj dražji zaklad, posvečujoča gnada božja, prijaznost z Bogom se bo zgubila. — Kaj če biti iz mladih ljudi, če gospodarji in gospodinje terpijo, da se v njihovih hišah shajajo potuhnjeni spridenci, ki slabo govorijo, se vsemu svetemu posmehujejo, zabavljajo, igrajo, plešejo? — Z volkovi bodo tulili. — Naj bodo gospodarji in gospodinje, katerim starši izročajo svoje otroke (pri katerih tedaj stanujejo), pobožni, pravični, kolikor hočejo, naj skerbijo za dobro gospodarstvo kolikor morejo, vse, vse ni toliko, kakor če imajo modro skerb za dobro izrejo sebi izročenih.

(Konec prth.)

Odgoja v molitev.

III.

Vzrok, da pri odrasčenih božja beseda ne obrodi dovolj sadú, je tudi ta, ker niso že od mladih nog navajeni, da bi jo prav poslušali, in si jo v serce vtiskovali. Že pri otrocih se mora tedaj buditi veselje do božje besede. Pri dobrih keršanskih družinah je stara lepa navada, da gospodarji v nedeljih in praznikih iz cerkve prišle otroke in družino prašajo, kaj so v cerkvi pridigovali, ali od česa je bil keršanski nauk i. t. d. Tudi učitelj naj tako dela. Učenci naj že v saboto ali v dan

pred praznikom zvedó, kateri evangeli bo to nedeljo ali praznik na versti; v ponedeljek ali v dan po prazniku pa naj učitelj sprašuje, kaj so učenci pretečeni dan v cerkvi slišali in vidili. Večji učenci naj potem poglobitve nauke iz pridig in keršanskih nauk tudi zapisujejo in učitelju ali g. katehetu pokažejo. Ravno tako naj učitelj, ali še bolje, g. katehet otroke vadi, kako naj božjo besedo v cerkvi poslušajo in si jo v serce in spomin vtiskajo, da jim bo teknila za časno in večno srečo. Vidil sem kako je v nekem kraju g. duhovnik s palico v cerkev podil fantaline, ki so med pridigo sedeli po zidu zunaj cerkve, in sem mislil: žalostno je res, da jih morate v cerkev goniti, toda še bolj žalostno pa je, ker jih že z mladega niste vadili in navadili spoštovati božje besede; šola, šola je kraj, kjer naj se mlada serca resno odgajajo za vse to, kar se pozneje tirja od dobrega kristijana in poštenega človeka.

Keršanski duh se posebno budi, živi in povzdiguje v svetih časih in praznikih, ki jih ima cerkveno leto, ktereга morajo tudi že otroci dobro poznati. Ni dovolj, da učitelj učencem po versti našteva svete čase in praznike cerkvenega leta; otroci naj se tudi posebno vadijo, da se vdeležujejo čutil, ki jih budé posamni sveti časi in prazniki; pa tudi vnanji cerkveni obredi naj se otrokom pri tej priliki razlagajo. Razlaga naj se, n. pr. zakaj ima mašnik v adventu plavo barvo, in zakaj se slava (Gloria) in „aleluja“ ne moli in ne poje; zakaj mašnik na sveti dan tri sv. maše bere; kaj pomenijo sveče, ki jih mašnik na svečnico blagoslovlja, in se prižigajo; kaj pomeni pepel na pepelnico; kaj so cvetno nedeljo oljkine veje in bigance; kaj pomenijo opravila velikega tedna; kaj kaže velikonočna sveča; čemu je procesija na sv. Marka dan in križev teden; kaj je praznik sv. rešujega telesa i. t. d.

Posebno pa je treba učence skerbno pripravljati za prvo spoved in prvo sv. obhajilo. Naj prvi vzrok, da se odrasčeni slabo ali celo nič ne pripravljajo za spoved in sv. obhajilo, ali še celo ne prejemajo teh svetih zakramentov, je zopet ta, da so bili v mladosti o tem premalo ali slabo podučeni in za prvo spoved in prvo sv. obhajilo premalo pripravljeni. Poverhni starši in učitelji sploh menijo, ker otrok nima velikih grehov, da je otroška spoved le nekako bolj vnanja privada. Ta misel pa je silno slaba in pogubna. Otrok se mora vaditi veljavno in vredno prejemati sv. zakramente, ne pa iz navade. Duhovni

učitelj mora pred vsem obdelovati in gledati otroško serce, preden spusti otroka k prvi spovedi ali k prvemu sv. obhajilu. Kaj pomaga, če človek še toliko vé, če pa ima zraven tega prazno serce — brez višjega duha, katero se nikdar ne more povzdigniti do pravih, vrednih namenov. — Ljubi učitelji! ako hočemo, da bodo naši učenci lepo in s pridom molili, odgojujmo jih za to; skerbimo, da jim v serce sadimo seme prave pobožnosti, iz ktere izvira naj lepša, priserčna molitev.

Od kdaj so ljudski učitelji.

Napisal Ivan Tomšič.

Kdor se le nekoliko ozre v cerkveno zgodovino, vidi, da je mati katoliška cerkev k izobraževanju in vzrejanju človeškega roda položila prvo podlago. Cerkev tedaj, katero je postavil nebeški zveličar sam, bila je začetnica pravega ljudskega izobraževanja.

Vzrejanje in izobraževanje nježne mladine je tedaj prav za prav naloga katoliške cerkve. Ona prevzame človeka po zakramentu sv. kersta že precej po porodu v svoje naročje, in skerbi s primernimi pomočki, da bi ga ves čas njegovega življenja varovala hudega, in ga napeljevala le k dobremu.

Že v prvi dobi kersanstva vzela je ona dečke in deklice v število tako imenovanih katehumenov; v srednjem veku je zbirala otroke vseh fará k splošnemu nauku, ki se je imenoval nauk za otroke. Pozneje je ustanovila, kakor so nanese potrebne okoliščine šole, ktere so oskerbovali nje služabniki; kajti cerkev je imela vsikdar šole kot zavode za požlahtnovanje in izobraževanje serca.

V dvanajstem stoletju je zapovedal tretji cerkveni svetnik Lateranski, da naj se v vsaki stolni cerkvi postavi učitelj, da podučuje v naj potrebnih resnicah sv. vere in v branji otroke revnih, malozmožnih staršev. Tako se je presto ljudstvo podučevalo, in kakor se vidi, iz pravega, le najbolj v sv. veri. Učitelji pa, ki so bili postavljeni v srednjem veku v tako imenovane stolne — ali samostanske šole, bili so iz nižega duhovskega reda, in sicer iz tako zvanih bravcev (lectores), kteri so v cerkvi imeli to nalogo, da so vernim pri službi božji brali sveto pismo in škofove ukaze. Te stolne in